

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
félévre 30000 korona.
Egyes szám ára 1500 kor.

Isten országa.

Irtta és a debreceni kollégium reformációi ünnepi istentiszteletén a Nagytemplomban 1924. évi október 31-én elmondotta **Dr. Erdős Károly**.

Lukács ev. 17, 20-21. Az Isten országa nem szemmel láthatólag jó el. Sem azt nem mondják: Imé itt, vagy ime amott van; mert imé az Isten országa tibennetek van.

Keresztyén Atyámfiai! Az utolsó próféta Keresztelő János és az idő teljességében tesiben megjelent Idvezítő Urunk Jézus, tanítói pályájukat az Írás szerint ezzel a mondással kezdték meg: „Elközelgett a mennyeknek országa”. Ez a hatalmas kijelentés harsonahangjaként hatotta át a kortársaknak szívét-lelkét, amennyiben ők arról álmodoztak, hogy a régi fényes nemzeti múlt újraébredése, az ég győzelmeiben megnyilvánuló boldogsága száll alá a mennyek országának eljövetelekor. Ám csalódtak, tévedtek, mint azelőtt is és azóta is oly sok ábrándozó, de egyszersmind földhöz tapadó ember. Akik azonban a lelkek nyugodalma után epekedtek s megfáradva és megerhelten enyhelyet kerestek, azok meg is találták és meg is tapasztalják mindenha, ami után szívük vágyódott: a mennyek országának vigasztalását és boldogságát, életöknek minden idejében, a Krisztusban.

Valósággal, bizonyára úgy van! A Krisztus által hirdetett és megvalósított istenország a legboldogabb birodalom, ami csak elképzelhető. Feje a mindenható Úr, akinek tekintetétől megreszket bár a föld és meginog az ég, de aki egyszersmind Atya is, aki szeretettel gondot visel még azokról is, akik hitetlenül elszakadnak tőle. Ennek az országnak polgárai halandó emberek, ezek a jóra tehetetlen, bűnös lények, akik gyarlóságuk és gonoszságuk miatt semmik a hatalmas uralkodó szemei előtt: viszont azonban Isten kifürkészhetetlen akaratából és kibeszélhetetlen irgalmasságából, a bűntől megszabadító Krisztus által megváltott gyermekek. Az istenfiúság eme fenséges magaslatára emelt

por- és hamu-halandók, t. i. az Isten országának polgárai valamennyien szabadok, akik e földön senkitől sem függenek, akiknek halandó ember nem parancsol; gazdagok, akik az Úrban felette bővölködnek — és mégis alázatos engedelmisséggel betöltik a mennyei Atya rendelkezéseit s legnagyobb gyönyörűségük az, ha egymásnak szeretettel szolgálhatnak, ha kincseikből minél több embert segíthetnek, egy szóval, ha testvérként szeretnek, istápolnak, gyámolítanak minden embert, mint felebarátot. Csodálatos ország ez, ahol a polgárok egymásért munkálkodó testvérek, akik mind egy szálig hű gyermekei a leghatalmasabb királynak, a mennyei Atyának. Csakugyan boldog birodalom, ahol minden percen mindenki egyenként érzi a felette trónoló hatalom gondoskodását s ahol minden tag, minden polgár közvetlenül, szabadon érintkezik, bizodalomteljesen beszél a legfelsőbb Úrral, a királyok királyával.

Nem csoda hát, sőt egészen természetes, hogy Jézusnak e földről távozása után mindazok, akik, haszinte csak egyetlenegy parányát élvezték is az Isten országának, hamarosan társas alakulatot létesítettek, hogy annak körében híven ápolják a Mester tanításait, emlegessék csodatetteit s lelkeket ama mennyei kenyérrel erősítsék és az örök élet vizének itálával felüdvítsék. Kétségtelen, hogy az első keresztyén gyülekezetek, mint megannyi egyházak, ezen az alapon állottak s minden tagjukat a Szentlélek ihlete irányította. Midőn azonban telt az idő s már egy sem élt azok közül, akik tulajdon füleikkel hallották és enszemeikkel látták Jézust: rögtön azt tapasztaljuk, hogy a hívő lelkek szárnyalása tétova, mintha a magasba röpitő evezőtollakat megnyirbálták volna.

Alig két emberöltővel az Úr mennybemenetele után, elkezdették megállapítgatni az Isten országa látható képmásának, mint a földön létesített vallási intézménynek törvényeit és kormányzása módozatait. Lelki hatalmat adtak a földi halandók nem egyszer tisztátalan, de mindenesetre bűnös kezeibe. A Lélek ígéből

lassanként törvénycikkek, a jóakarató apostoli intésekből büntető szakaszok lettek s az egymás iránt való felelősségteljes, mert egymásnak segítésére kötelező szeretetet a gyengébbek gyámkodása, az erőtelenek elnyomása, később a teljes hatalmú uralkodás váltotta fel. Rideg rendszerré, avult szabályok tömkelegévé lett Isten amaz országa, amely Jézusnál életlűtető, eleven munkás élet.

A legapróbb részletkérdésekre kiterjedő korlátolt vizsgálódás kuszált hálóval vonta be a mennyek országa iránt igazán érdeklődők elméjét, úgyannyira, hogy a szövevényességtől elkábulva, egészen természetesen tűnt fel minden akkori keresztyén előtt, hogy ránézve a mennyek országa csak annyiban ismerhető meg, amennyiben azt néki az egyházi hivatal viselő férfiak megmagyarázzák: a földi élet határain túl pedig csakis úgy fog Istenhez jutni, ha e földön egyénileg teljesen aláadja magát annak a rendszernek, amely a túlvilági életre örök boldogságot hirdet és ígér. Ilyen módon apránként az a nézet alakult ki, hogy a mennyek országa e földön nem az emberekben, hanem szemmel láthatólag az emberek között valósult meg s büszkén mutattak rá egy-egy fényes egyházra, templomra, vagy zarándokhelyre, hogy ime itt van, ime ott van a mennyei boldogság kútfeje. Csak arra nem gondoltak, amit az Úr világosan megmondott: „Az Isten országa tibennetek van”.

Ez a diadalmas szózat, ez a krisztusi igazság hosszú évszázadok múltán a reformációban kelt újra életre. A reformátorok voltak azok az ihletett lelkek, akik keblök legbensejében megéreztek, hogy a Messiást, a lelkek Idvezítőjét nem külső fénytől körülvéve kell várni, és általában véve az Isten országa nem szemmel látható intézményben keresendő, mert az jelen lehet külső módon való megtapasztalás nélkül is minden szívben, sőt valósággal csakis így és itt van jelen, mert az Istennek országa **tibennetek** van. Ezt kell éreznünk szívünkben egyen-egyen mindnyájunknak ma is, és erről kell vallást tenni ajkainkkal is: Az Isten országa mibennünk van.

Úgy gondolom, keresztyén atyámiai! hogy ma, amidőn a gondviselés-szülte reformációért, szívbeli örvendezés közepett, hálát adunk Istennek, mindannyionknak lelkébe be kell vésődni annak az évszázadok folyamán immáron világosan kikristályosodott igazságnak, hogy hasznta a reformáció szent mozgalmának előbb alig sejtett nagy áldásai a társadalom minden vonatkozásában egykorúlag észlelhetők voltak; majd pedig sok országban nem egyszer az állami életre is irányító, sőt döntő tényezőként hatottak, mégis a maga valóságában az öntudatos keresztyén egyéniségnek megmozdulása és érvényesülése volt az, a

rányomakodó, létérdekét sértő, bántó és veszélyeztető holt formáság ellenében. Ha tehát azt kérdeznék tőletek, atyámiai: Mi is volt eredetileg és micsoda napjainkban is a reformáció? — ne azt válaszoljátok, hogy a reformáció, a szentírás alapjára állva, a keresztyén egyház épületébe berakott és erre ráarakódott tévfanokat, hamis dogmákat vetette el; azt se emlegetsetek, hogy a reformációra azért volt szükség, mert a keresztyénséget megrontotta, nemes méltóságát elvette az a százados múltú erkölestelenség, amely úgy a tagok, mint főképen a vezetők életében lassan-lassan szégyenteljes módra, botránkoztatóan felbúrjanzott; még azt is elhallgathatjátok, hogy azért kellett reformálni az egyházat, mert a lélekben és igazságban való istentisztelet evangéliumi egyszerűségét az idők folyamán jelképes szertartások sokaságával homályosították el, a közérthető anyanyelv kiküszöbölésével az egyházi szertartásokat érthetlenné tették: — hiszen mindezek igazak ugyan és kétségen kívül hozzájárultak a reformáció létrejövételéhez, úgy de ez csak tisztító, irtó, nemleges munka, amely a lényegét nem foglalja magában: — hanem azt mondjátok, hogy a reformáció minden egyes ember lelkében a vallásos életnek az a megmozdulása, amelynek célja Krisztus országának mimagunkban és embertársaink szívében való megépítése; a jó, nemes és fennkölt eszmények, elvek uralmának a mi bensőnkben való biztosítása; minden külső eszköz, ráhatás, avagy kényszerítés nélkül lelkünknek Isten előtt való önkéntes meghajlása, hódolata; az örök szentségnek a mi megtisztított szívünkbe való egyéni befogadása; szóval, megvalósítása annak, amit az Úr így mond: „Az Istennek országa tibennetek van”.

Az Isten országa **tibennetek van** — mondja Idvezítőnk. Igen; egyen-egyen tibennetek, de nem a hívek összeségében együttesen. — Mindegyikőtökben külön-külön van a teljes; az összeségben nincs belőle több vagy nagyobb mennyiség, mint amennyi bármelyikőtökben külön-külön megvan. Ki-ki önállóan jut el annak tulajdonába, mert ez az ország nem örökölheto a vérség útján, sem gazdagsággal meg nem szerezhető. Kinek-kinek magának kell megküzdeni érette, hogy elnyerje azt. Ebben a küzdelemben az egyház, vagy embertársaink buzdíthatnak, lelkesíthetnek bennünket, mutathatnak fel példákat a győzelem kivívására, de a harcot Isten segedelmének kérése mellett kinek-kinek magának kell megvívnia, hogy a gonosz teljes letiprásával érezze lelkében, szívében, hogy ime az Isten országa öbenne van. A reformációnak egyik legnagyobb érdeme éppen az, hogy rámutatott arra, hogy az Isten országát ne a külvilágban és a külsőségekben keresse az ember, hanem Jézus tanítása ayo-

mán ki-ki önmagában találja meg. Ne reménykedjék hiábavaló módon senki abban, hogy valamely üdvbiztosító intézmény, vagy annak képviselője, vagy bármi képzelt közbenjárás szolgáltatja neki majd a mennyei boldogságot a földi évek után, hanem ki-ki törekedjék arra, hogy lelkében egyre jobban érezze, hogy az Isten országának boldogsága, az örök élet legfőbb java, már e földön az övé, az ő elidegeníthetetlen egyéni tulajdona lett.

Akiben benne van az Isten országa, annak egyénileg jutott az örökül. Am a lelkünkbe záras után is ébren kell azt őriznünk, mert könnyen elveszithető s vérverejtékes, gyötrelmes, kínos lelkítőredelemmel sem szereshető visza. Nem adhatja meg semmiféle állami, tudományos, vagy egyházi testület, viszont el sem veheti semminemű földi hatalom. S ha valaki önmagában meg nem találja, szíve mélyén hosszas vágyakozás és lelki tusa után Isten kegyelméből meg nem tapasztalja: az bizonyára nem találja meg a külső világ hiú pompájában, sem a remete elrejtett zugában sem, soha örökké!

Az Isten országa birtokában a földi lét legnagyobb kincse: az élet, szinte csak múltó árnyék; a földi hon csupán ideiglenes tartózkodási hely; a hírnév, dicsőség, gazdagság, hatalom szétpattanó játszi bűborék; viszont a hitetlenek által gúnyolt láthatatlan kincsek az Isten országa polgáira nézve örök valóságok; a boldogság hona a legszentebb bizonyosság, a hervadhatlan korona: a világmindenség Urától, a mennyei Atyától elnyerendő bizonyos jutalom. Az örökkévalóságnak emez igazán értékelő távlatából tekintve, az Isten országának bírása ad becsét a virágként hervadó földi életnek, enyészhetetlen célt tűzvéen annak napjai elé. Mint az Isten országának tulajdonosai, tudjuk igazán megbecsülni e földi hazát, melynek java, virágzása, szabadsága munkálásában az örök haza képe vetítődik elénk — noha homályos tükrön át — s a romolhatatlan mennyei dicsőség sugároz fényt a kivivott földi eredményekért járó elismerés cserkoszorújára.

Úgy van; minden egyes gondolattal, lépéssel, cselekedettel, amellyel közeledünk Isten országához, közelebb jutunk egyszersmind igazi emberi mivoltunk lényegéhez is és javára válunk közelebbi s távolabbi környezetünknek, egyházunknak és hazánkunk egyaránt. Mennyei üdvötök, földi boldogulásotok függ tehát attól, hogy ennek, a lélekben eleven erőként ható, alkotó s az Úrnak tetsző cselekedetekben megnyilvánuló Isten-országnak helyet adtok-e, avagy nem, a szívetekben; mert nem mindenki, aki azt mondja: Uram, Uram, megyen be a mennyek országába, hanem csakis az, aki cselekeszi a mennyei Atya akaratát, akiben az Isten országa benne van.

Atyámfiak! Ti most itt vagytok a magyar reformáció gondviselészerű talaján. Őseitek ezen a helyen imádták, századokon át, Teremtőtök, Megváltótokat és Vigasztalótokat. — Apáitok hajlékot építettek az imádság háza mellett a tudomány művelésére s hogy mire képes az Istenbe fogózkodó hit és tudomány az emberiség javára: annak beszélő bizonyossága e két hatalmas épület között helyet foglaló három emlékmű, melyek egyike a hitért halálig híven kitartó szenvedésre, a másik az evangéliumi szabadság védelmére s a harmadik a hitből származó jócselekedet magasztos erényére emlékeztet. Ti napról-napra láthatjátok ezeket az emlékjelleket; itt valóban a kövek szólnak hozzátok a reformációról és az Isten országáról. Am mindez csak zengő érc és pengő cimbalom, ha lelketekben át nem alakultok és igaz hittel, jó lelkiismerettel ilyen vallástételt nem tesztek: Az Isten országa mibennünk van.

Atyámfiak! A reformáció emléknapiját üljük; körülöttünk zajlik a világ áradata, viharból hanyatlik hazánk hajója; nem tudjuk, mi lesz a vég. Azt azonban tudjuk, hogy, ha Istent szeretjük és az Ő országát szívünkben bírjuk: akkor mindenké javunkra lesznek és mindenké megadatnak nekünk. Megadatnak, bizonyval megadatnak, mert maga a Krisztus ígérte. Ne kétségeskedjétek hát és ne fussatok külső szerencse után, ha boldogok akartok lenni, mert a boldogság teljessége, az Isten országa nem szemmel láthatólag jó el. Sem azt ne mondogassátok, hogy imé itt van, vagy imé ott van, mert az Isten országa tibennetek van.

Atyánk! Lakozzék bennünk mindenha a te országod. Amen.

Horthy Miklós kormányzó Debrecenben.

A debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem gyermekklinikájának ünnepélyes megnyitására a Kormányzó úr főöneltősága f. hó 6-án eljött Debrecenbe. Ünnepélyes fogadtatása az állomáson volt, ahol a katonai és rendőrségi vezetők jelentése után dr. Hadházy Zsigmond főispán üdvözölte, akinek viláslás reggelire vendége volt. Tíz órakor volt a gyermekklinikának megnyitása, ahol dr. Pap Károly egyetemi rector fogadta az államfőt.

A lélekemelő ünnepség után a Kormányzó a Kollégium elé hajtatótt, ahol gróf Degenfeld József főgondnokunk köszöntötte tisztelettel és szeretettel. A Kollégium udvarán összegyűlt tanuló ifjúság harsány, lelkes éljenzessel, a Kántus a Szózat elénekklésével fogadta s az ifjúság szívbéli őszinte hódolatát Seres Béla szenior tolmácsolta. Az üdvözlésre a Kormányzó meleg és buzdító szavakkal válaszolt, hivatkozván arra, hogy egykor ő is növendéke volt

az Alma Maternek. Beszéde után végiment az első udvaron, átment a második udvarra, ahol megtekintette a konviktus megterített asztalait. Minthogy a Kántus első éneke megenyerte főfelméltósága tetszését: az énekkar búcsúzóul és kívánságára a nemzeti hiszekegyet énekelte el nagy meglepésére.

Délben a városháza dísztermében fogadta a tiszteletre jelentkezőket 49 küldöttséget, amelyek között első a tiszántúli egyházkerületé, debreceni egyházé és kollégiumé volt. Délután 2 órakor 300 terítékes társas ebéd volt az Arany-Bika dísztermében, ahol dr. Hadházy Zsigmond főispán mondott pohárköszöntőt.

A városi ménes megtekintése után a délutáni 5 órás gyorsvonattal hagyta el a várost.

A gyermekeké a jövő; aki a gyermekek iránt érdeklődik s azok javát munkálja: a jövőbe lát, a jövőt építi.

Tárca

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

Történelmi előzmények.

A debreceni kollegium összes tagozataival századokon keresztül, csaknem kizárólag egyházi célt igyekezett szolgálni. Természetesnek is tűnik fel, hogy addig, amíg az érdeklődés központjában vallási, sőt egyenesen dogmatikai kérdések állottak s Pázmány meg a szatmári béke óta pedig a reformációnak egyenesen létalapja forgott veszedelemben s szinte telítve volt a levegő vallási kérdésekkel, sérelmekkel — gondoljunk Kollonics rendszerére! — s mikor annyira eleven erő volt a vallás, hogy szabadságharcok indító okává lehetett — tudjuk, még a katolikus II. Rákóczi Ferenc nemzeti felkelésének is egyik fontos alkotója volt a protestánsokat földönfutó szegénylegényekké, bujdosókká tevő sok-sok nyomorúság — ekkor valóban természetesnek tűnik fel, hogy a protestáns iskola főfeladataul ismeri el az ifjak vallásos felvertezését. Nem lehet mondani, hogy elmaradott, vagy az élettől elzárkózottá vált volna ez által az iskola: sőt a legnagyobb mértékben korszerű volt, hiszen a világi tudnivalók is vallási dolgokban sarkallottak. A bibliához pedig szükség volt a sok klasszikus és keleti nyelvre, azért ezeket tanították; még a merőben világi, jogi pályára lépőknek is nélkülözhetetlen volt a latin. E tekintetben tehát egészen „modern“, mert a kornak megfelelő és magasabb bölcsészeti, világnézeti elveket is szem előtt tartó volt e tanítási rendszer. A legelső nyomtatott debreceni tanterv, az 1770. évi Methodus, mely bizonyára engedékenyebb a realiakkal szemben, hiszen Maróthi szellemét látják benne az avatottak, mégis „a tanítás főtárgya a vallás mellett a latin nyelv és irodalom. . . A magyar nyelv művelése — bár a költészetet kivéve csak gyakorlatilag — a 3 felső osztályban már megtanítható.

A realismeretek térfoglalását jelenti, hogy másod-sorban a mathesis van hangsúlyozva. Igaz, hogy ami belőle adatott, mai felfogás szerint csak a gimnázium 3 alsó osztályába való és sokkal inkább gyakorlati, semhogy eléggé tudományos lehetne. . . Ott szerepel továbbá a geographia is a 4 alsó osztályban. A történelemre vonatkozólag csak annyi van a legfelsőbb osztálynál említve: Optaremus, ut brevis notitia historiae universalis imprimis historia patriae huius classis alumnis tradi posset. A poéták görögül is kezdenek tanulni, de hogyan és mily csekélység lehetett, kitetszik a két felső osztály számára adott utasításokból: Graecae linguae elementa his tradenda erunt, a felső osztályban meg: In graecis paulo plus praestandum, quam poetae praestant“. (Milleneumi értesítő 99. lap).

Igaz, hogy ezek a classisokra, tehát a mai gimnázialis tagozatra vonatkoznak, nem az egész iskolára s különösképen nem az akadémiainak megfelelő, az iskola jellegét és lényegét tevő szakokra, de elképzelhetjük, hogy ha a középső részben, ahol mégis egy-temesebb irányú lehetett és volt és lesz is mindig a nevelés, ennyire uralkodott a nyelvi és vallásos szellem, még inkább az akadémiái szakokban.

Különben úgy áll a helyzet, hogy olyan túlságos részletességgel és pontossággal ma sem tudjuk, hogy mit és hogyan tanítottak tényleg, különösen a felsőbb tagozatokban, különösen hogy esett ez a tanulóknak. Egy és más kihámozható ugyan a régi tanárkari jegyzőkönyvekből stb., tantervek is maradtak ránk, de ez könnyen maradhatott írott malaszt is, melyen — különösen a professzorok — könnyen túltették magukat, amint hogy Kerekes még legkedvesebb professoráról is megállapítja ezt. Ezért lesz igen fontos Kerekes jelen munkája: végre összefüggő, teljes kritikai képet kapunk az iskola belső életéről minden irányban. Megérezzük, elevenen, szemléletesen látjuk a XVIII. század végén és XIX. elején követezően jelentkező reformszükségleteket.

Mert a XVIII. század második fele — amint jól tudjuk — modern életberendezkedésünk bölcsője. Aki a felvilágosodás irodalmát tanulmányozta, valóban csodálatos mámort érez maga is: gyökerestől megváltozott minden. Új nap, tavaszi nap ragyog az égen s ami a legjobban lebilincsel és világvárosok forgalmához hasonlóan ámúlatba ejt bennünket: mindenütt duzzadó erők evolúcióját látjuk magunk körül. Az angol empirizmus és deizmus, a francia felvilágosodás apostolai: *Voltaire*, *Rousseau*, *Diderot* és mások, s a német racionalizmus új és valljuk meg, emberibb alapokra fektették világunkat. Lehetnek e kornak eltévelyedései, szembeszökő, nagy hibái, de tagadhatatlanul ifjú élet jelent meg s ki csudálná, ha az ifjúságot elkapja a heve, tombolni kezd mámorában, különösen ha a tüzes gall lélekről van szó.

Természethez visszatérés, szabadság, egyenlőség, testvériség; természettudományos és gazda-

az Alma Maternek. Beszéde után végigment az első udvaron, átment a második udvarra, ahol megtekintette a konviktus megterített asztalait. Minthogy a Kántus első éneke megenyerte Öfóméltósága tetszését: az énekkar búcsúzóul és kívánságára a nemzeti hiszekegyet énekelte el nagy meglepedésére.

Délben a városháza dísztermében fogadta a tisztelgésre jelentkezőket 49 küldöttséget, amelyek között első a tiszántúli egyházkerületé, debreceni egyházé és kollégiumé volt. Délután 2 órákor 300 terítékes társas ebéd volt az Arany-Bika dísztermében, ahol dr. Hadházy Zsigmond főispán mondott pohárköszöntőt.

A városi ménes megtekintése után a délutáni 5 órás gyorsvonattal hagyta el a várost.

A gyermekeké a jövő; aki a gyermekek iránt érdeklődik s azok javát munkálja: a jövőbe lát, a jövőt építi.

Tárca

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

Történelmi előzmények.

A debreceni kollegium összes tagozataival századokon keresztül, csaknem kizárólag egyházi célt igyekezett szolgálni. Természetesnek is tűnik fel, hogy addig, amíg az érdeklődés központjában vallási, sőt egyenesen dogmatikai kérdések állottak s Pázmány meg a szatmári béke óta pedig a reformációnak egyenesen létalapja forgott veszedelemben s szinte telítve volt a levegő vallási kérdésekkel, sérelmekkel — gondoljunk Kollonics rendszerére! — s mikor annyira eleven erő volt a vallás, hogy szabadságharcok indító okává lehetett — tudjuk, még a katolikus II. Rákóczi Ferenc nemzeti felkelésének is egyik fontos alkotója volt a protestánsokat földönfutó szegénylegényekké, bujdosókká tevő sok-sok nyomorúság — ekkor valóban természetesnek tűnik fel, hogy a protestáns iskola főfeladatául ismeri el az ifjak vallásos felvértezését. Nem lehet mondani, hogy elmaradott, vagy az élettől elzárkózottá vált volna ez által az iskola: sőt a legnagyobb mértékben korszerű volt, hiszen a világi tudnivalók is vallási dolgokban sarkallottak. A bibliához pedig szükség volt a sok klasszikus és keleti nyelvre, azért ezeket tanították; még a merőben világi, jogi pályára lépőknek is nélkülözhetetlen volt a latin. E tekintetben tehát egészen „modern“, mert a kornak megfelelő és magasabb bölcsészeti, világnézeti elveket is szem előtt tartó volt e tanítási rendszer. A legelső nyomtatott debreceni tanterv, az 1770. évi Methodus, mely bizonyára engedékenyebb a realiakkal szemben, hiszen Maróthi szellemét látják benne az avatottak, mégis „a tanítás főtárgya a vallás mellett a latin nyelv és irodalom... A magyar nyelv művelése — bár a költészetet kivéve csak gyakorlatilag — a 3 felső osztályban már megtalálható.

A realismeretek térfoglalását jelenti, hogy másod-sorban a mathesis van hangsúlyozva. Igaz, hogy ami belőle adatott, mai felfogás szerint csak a gimnázium 3 alsó osztályába való és sokkal inkább gyakorlati, semhogy eléggé tudományos lehetne... Ott szerepel továbbá a geographia is a 4 alsó osztályban. A történelemre vonatkozólag csak annyi van a legfelsőbb osztálynál említve: Optaremus, ut brevis notitia historiae universalis imprimis historia patriae huius classis alumnis tradi posset. A poéták görögül is kezdenek tanulni, de hogyan és mily csekélység lehetett, kitetszik a két felső osztály számára adott utasításokból: Graecae linguae elementa his tradenda erunt, a felső osztályban meg: In graecis paulo plus praestandum, quam poetae praestant“. (Milleneumi értesítő 99. lap).

Igaz, hogy ezek a classisokra, tehát a mai gimnázialis tagozatra vonatkoznak, nem az egész iskolára s különösképen nem az akadémiainak megfelelő, az iskola jellegét és lényegét tevő szakokra, de elképzelhetjük, hogy ha a középső részben, ahol mégis egyetemesebb irányú lehetett és volt és lesz is mindig a nevelés, ennyire uralkodott a nyelvi és vallásos szellem, még inkább az akadémiái szakokban.

Különben úgy áll a helyzet, hogy olyan túlságos részletességgel és pontossággal ma sem tudjuk, hogy mit és hogyan tanítottak tényleg, különösen a felsőbb tagozatokban, különösen hogy esett ez a tanulóknak. Egy és más kihámozható ugyan a régi tanárkari jegyzőkönyvekből stb., tantervek is maradtak ránk, de ez könnyen maradhatott írott malaszt is, melyen — különösen a professzorok — könnyen túltették magukat, amint hogy Kerekes még legkedvesebb professoráról is megállapítja ezt. Ezért lesz igen fontos Kerekes jelen munkája: végre összefüggő, teljes kritikai képet kapunk az iskola belső életéről minden irányban. Megérezzük, elevenen, szemléletesen látjuk a XVIII. század végén és XIX. elején követelőzően jelentkező reformszükségleteket.

Mert a XVIII. század második fele — amint jól tudjuk — modern életberendezkedésünk bölcsője. Aki a felvilágosodás irodalmát tanulmányozta, valóban csodálatos mámort érez maga is: gyökerestől megváltozott minden. Új nap, tavaszi nap ragyog az égen s ami a legjobban lebilincsel és világvárosok forgalmához hasonlóan ámúlatba ejt bennünket: mindenütt duzzadó erők evolúcióját látjuk magunk körül. Az angol empirizmus és deizmus, a francia felvilágosodás apostolai: *Voltaire*, *Rousseau*, *Diderot* és mások, s a német racionalizmus új és valljuk meg, emberibb alapokra fektették világunkat. Lehetnek e kornak eltévelyedései, szembeszökő, nagy hibái, de tagadhatatlanul ifjú élet jelent meg s ki csudálná, ha az ifjúságot elkapja a heve, tombolni kezd mámorában, különösen ha a tüzes gall lélekről van szó.

Természethez visszatérés, szabadság, egyenlőség, testvériség; természettudományos és gazda-

sági irányzat: nagyon röviden összefoglalva, ezek az új eszmék, amelyek a régiékhöz kapcsolódnak. Nem összebékíthetetlenek, csak lázzal jár a vegyi egyesülés. Az ókor nagy orvosa is azt mondta már, hogy bizony nagy áldás a láz; csak lázassá tudna tenni minden chronikus betegséget, biztosítva volna a gyógyulás útja. Ebben a lázban győgyult meg az eltespedt emberiség újra élő szervezetté.

Az új élet követelményeinek volt nálunk meg-
lehetősen hű tükre a híres Ratio Educationis 1777. Hiába, nem lehetett már kitérni az új elvek hatása alatt is és esetleg épen a semmiből megteremtett, vagy rohamos léptekkel megizmosodott realis tudományok elől. Gondoljunk Locke politikai, nevelés-, történettudományi, sőt még vallási nagy hatására. Gondoljunk a fizika óriás haladására: egy Newton micsoda tartalmat öntött a fizika régebbi részeibe is, hátha még tekintetbe vesszük, hogy egészen új része támadt a XVIII. században a természettan-
nak: a villamosság. S mily rohamos léptekkel haladt ez előre. Hatvani még édes-keveset taníthatott, bár újszerűségével az is olyan rendkívüli hatást tett, hogy az istenes férfiú *később* ördögös hírébe került. Mennyivel több van már a következő fizikai tanár, Sárvári studiumaiban! A természetrajzot: állat-, növény-, ásványtant is most teremtette meg az áhítatos lélekkel szemlélődő Linné s Batsch, Leske, Baumgarten, Müller, Funke, Raff. A földrajz is a nagy felfedezések befejezte után lehetett azzá, ami. Az egyetemes történelem s különösen a történelmi látás is újabb keletű. Talán mindegyiknél előbb kellett volna pedig említenem a nemzeti szellem megerősödését most már nemcsak pusztán érzésben és vérhullatásban, hanem eddig valami szokatlan és lenézett téren óriási hatású tettbe ömlését: megszületnek a nemzeti irodalmak, hagyomány stb. megbeszülése. S a nemzeti nyelvet nem tanították az iskolában, még kevésbé az irodalmat! Nem is volt különben könyv se. Az első valamire való rendszeres magyar nyelvten az 1795-i Debreceni Grammatika! Nem is említve a kuruzslás köréből kinőtt orvostudományt, az államtudományokban a legfontosabb szerepre emelkedett nemzetgazdaságtant, a földművelésnek is tudománnyá válását (keszthelyi Georgicon), az architectura és egyéb technikai tudományok óriási haladását, a gőzgép feltalálásával megkezdődő „gépek korát”: íme, csak a legfőbb dolgokat összeszedve, mennyi szükséglet dörömbözött a nehezen nyíló, közbe-közbe mérgesen, megértés nélkül be-be csukódó ajtókon.

Szerencse, hogy volt erőszakos ajtónyitogató is, ha kellett. Locke és Voltaire óta épen a legkiválóbb lelkeknek, fejedelmeknek szent meggyőződésévé vált, hogy az államnak, a kormányzóknak még erőszak árán is boldogítani kell a népet, mely magától nem igen lát messze: az csak a tornyok kiváltsága, a mások helyett látóké és gondolkodóké.

Dr. Törös László.

(Folytatjuk.)

Közelet

Püspök beiktatás Dunántúl.

Dr. Antal Géza dunántúli püspök beiktatása október 29-én volt Pápán, fényes keretek között. 28-án este az ifjúság lampionos szere-
nádót adott az új püspöknek, mikor is Abrahám János szénior szólott az ifjúság nevében, amire Antal Géza püspök melegen válaszolt.

A beiktató egyházkerületi közgyűlés 29-én Kiss József esperes imádságával kezdődött. Balogh Jenő főgondnok megnyitó beszéde és a püspökválasztásról szóló jegyzőkönyv előterjesztése után küldöttség hívta meg az új püspököt a gyűlésbe. Az új püspökhöz dr. Révész Kálmán tiszáninneri püspök intézett megható beszédet, mely után kezét fejére téve könyörgéssel felavatta. A felavatás után dr. Antal Géza nagy tetszésnyilvánítás mellett mondta el hatalmas koncepciójú beszédét, amely kiterjed minden jelentős mozzanatra.

A beiktatási aktus után 50 küldöttség tisztelegte a beiktatott püspök előtt, kezdve a kormány képviselőjétől és az egyházi korporációktól a helyi egyesületekig. Az üdvözlések egyrésze délutánra maradt. Délután 2 órakor 250 terítékes ebéd, tartalmas pohárköszöntőkkel, adta meg a derűt a felejthetetlen napnak.

Harangavatás Furtán.

Folyó hó 2. napján, vasárnap volt Furtán a hadbavitt harangok pótlására öntetett három új harang ünnepélyes felavatása.

Szombaton délután 2 órakor Lévay Mihály bihari egyházmegyei esperes áhítatos buzgó imádságban kért áldást a három harangra. Ez után a gyülekezet éneklése közben felhúzták a toronyba és felszerelték.

Vasárnap az új harangok hívására megtelt templomban Dr. Erdős Károly imádkozott és Megyericsy Béla prédikált meggyőző erővel. Az áhítatos Leel-Össy Árpád kismarjai lekipásztor szóló éneke és a helybeli dalárda karéneke emelte.

Istentisztelet után presbiteri díszgyűlés, majd a környékből összegyűlt presbiterek részvételével presbiteri konferencia volt, amelyen dr. Papszász József egyházmegyei gondnok tartott eszméltető és tanulságos előadást. Úgy az istentiszteleten, mint a presbiteri konferencián, valamint az ezt követő 100 terítékes köz-
ebéden részt vett dr. Fráter László főszolgabíró is.

Délután 5 órakor vallásos összejövetel volt a templomban, amelyen imádsággal Bán István, előadásokkal Dr. Erdős Károly és Dr. Karácson Sándor budapesti főgimn. tanár, biblia-

magyarázattal Uray Sándor, szülő énekekkel Sarkadi Nagy József és Leel-Össy Árpád, szavalattal Kiss Barnabás jh., karénekekkel a helybeli dalárda, köszönő búcsúszóval Molnár Vince darvasi lelkipásztor vett részt. A vendéglátó gyülekezet nevében Juhász Sámuel helybeli lelkipásztor mondott hálás és szívélyes istenhozzádot a vendégeknek.

Ugyancsak november 1-én és 2-án tarotta a bihari egyházmegye a lelkészi értekezletet Furtán, amelynek áldásairól külön fogunk beszámolni.

Halottaink

Déri Frigyes, Debrecen város díszpolgára és m. kir. kormányfőtanácsos október 27-én elhunyt. Megbecsülhetetlen értékű műkíneseinek Debrecen város részére adományozásával beírta nevét nem csak a város, hanem a nemzet jóltevőinek a névsorába is. Temetése napján egész Debrecen kegyeletesen gyászolt.

Zeykfalvi Zeyk Károly a kolozsvári egyházmegye gondnoka, életének 77. házasságának 31. évében elhunyt. Október 13-án temették el az érdemes gondnokot mély részvétellel.

Nagyatádi Szabó István folyó hó 1-én 61 éves korában Erdősokonyán meghalt. A tehetséges és sokra hivatott magyar fajtának östehetése és igazi nagysága volt.

Különfélék

Dr. Baltazár Dezső püspökünk hajóját a tengeren vihar érte, úgyhogy e miatt egy napi késelelemmel érkezett meg New-Yorkba.

A reformáció emléknapját ünnepélyes hangulatban és keretben ülte meg a debreceni Kollégium. Délelőtt 9 órakor istentisztelet volt a Nagytemplomban, amelyen résztvett gr. Degenfeld József egyházker. főgondnokunk, dr. Magoss György polgármester vezetésével a városi tanács, igen sok kiváló vezető férfiú, a kollégiumi tanári kar és tanuló ifjúság s nagy közönség. A szolgálatot Dr. Erdős Károly végezte, akinek pedikációját Lapunk vezető helyén adjuk. Egyházi beszéd előtt és után a Kántus énekelt igen szépen. — 10 órakor a gályarabok emlékoszlopánál a Hittanszaki Önképző-Társulat tartott ünnepélyt, amelyen Szundy Béla 1. th. mondott emlékbeszédet s Demeter Béla 3. th. szavalt Solymosi József 2. th. alkalmi ódáját. — Délután 4 órakor ugyancsak a H. Ö. T. a díszteremben tartott ünnepélyt, ahol Dr. Révész Imre tartalmas megnyitója után Papp Ilonka 4. tk. énekelt Szentgyörgyi Juliska 3. tk. zongora kíséretével; Farkas László szavalt, Boda Ferenc 4. th. alelnök ünnepi beszédet mondott, Szigethy Gyula 3. th. zongorázott, Nagy Ernő 3. th. szavalt. Az ünnepélyt a Kántus éneklése nyitotta meg és zárta be. — *A tanítképzőintézet* délelőtt 11 órakor tar-

tott szépen sikerült ünnepélyt, amelyen az emlékbeszédet Nácsa Antal 5. tk. tartotta.

Geszten, november 3-án csaknem minden magyar törvényhatóság és a debreceni egyetem képviselője mellett nagyméretű emlékűnnep volt, amelyen Dr. Antal Géza dunántúli püspök imádkozott.

A debreceni egyház a progresszív adózás rendszerére tért át úgy, hogy a legkisebb összegű adó egy aranykorona. A teherviselés ezáltal arányosabb lett.

Nagypéntek országos ünneppé nyilvánítása végett Debrecenben mozgalom indult meg s a város átíratban hívta fel csatlakozásra a törvényhatóságokat. A helyesítő és csatlakozó válaszok egymásután érkeznek.

Budapesten október 31-én délután reformációi ünnepélyt rendeztek a régi országház termében, ahova azonban az ünnepély előtt egy órával már nem fért be az érdeklődő közönség. A kimaradt óriási közönség aztán elment a Kálvintéri templomba, ahol az ünnepély szónokai ismételtén elmondották beszédeiket a megszámlálhatatlan hallgatóságnak. E kettős ünnepély szónokai Dr. Ravasz László, Kapy Béla püspökök, Dr. Szabó Sándor nemzetgyűlési képviselő voltak.

Jött éve csodáknak címmel Oláh Gábor írónk Csokonaival foglalkozó szindarabot írt, amelynek bemutatója f. hó 17-én lesz s amelyen közreműködik a Kántus is.

A nemzetgyűlésen szóvá tették, hogy a római katolikus nagy birtokokat ne adják zsidó bérlőknek.

A debreceni főgimnáziumban tartalmas szülei értekezlet volt október 29-én, amelyen dr. Hoffer András tanár „Erkölcsei nevelés és fegyelmzés” címmel tartott értékes előadást.

A szegedi egyház díszes kerítéssel veszi körül templomát.

Szegeden f. hó 13—16. napjain a Magyar Evangéliumi Nőegyesület Nemzeti Szövetsége gazdag programmal áldásosnak ígérkező délvidéki konferenciát tart.

A dunamelléki egyházkerület közgyűlése november 15—17. napjain lesz.

A tiszaburai református egyház főgondnoka: bárczai Bárczay Gyula — ki egyháza iránti áldozatkész szeretetéről és vallásos buzgóságáról eddig is több ízben fényes bizonyítást tett — újabban ismét ragyogó betűkkel írta be nevét a tiszaburai református egyház történetébe. Nevezetesen: az egyház orgonáját, melyet hazánk fennállásának ezredik évfordulati esztendejében Isten dicsőségére, a vallásos buzgóság emelésére s elhalt szerettei emlékére ő állított fel a templomban s mely a háború alatt sípjainak egy részétől való megfosztása s a román megszállás idején az idegen katonaság részéről történt alapos megrongálása következtében hivatásának betöltésére mind alkalmatlabbá vált. most teljesen helyreállította s egy kilenedik: az u. n. vox coelestis változattal kibővít-

tette mintegy 15 millió korona költségen. A megújított gyönyörű kis orgonát október 19-én avatta fel helybeli lelkész gyülekezete hálás örvendezésének közepett. Áldott legyen az Isten, kinek szentlelke titkon, de hathatósan mindenfelé munkálkodik; legyen áldott, hogy ama nemeslelkű férfiút — kit dicsekedésül s büszkeségül adott a tiszaburai egyháznak — 30 esztendővel ezelőtt a háromszoros csapás mélységes örvényéből hatalmas kezével kiragadta s megvigasztalt lelkét most is ily áldozatra kötelezte... Istené legyen a dicsőség!

Tudósítás. A m. kir. belügyminiszter úr 147,479—1924. sz. alatt engedélyt adott a tiszarádi református egyház előljáróságának a tiszarádi református egyház építendő temploma javára esdő szózat és személyes felkeresés útján eszközözlendő országos gyűjtésre. A tiszarádi református egyház ezúton is kéri a kegyes adakozókat és az egyházak nagytiszteletű előljáróit, hogy a kicsiny és erőtlén gyülekezet lelkes akarát cselekvésre indítsák kegyes adományaikkal.

Ingyen könyvet, teljes naptárral, dús tartalmu olvasmányokkal ad a Magyarság című napilap minden előfizetőjének. A Magyarság „Évkönyve” minden tekintetben egyezni fog a napilap szellemével, frissességével, tartalmasságával. Minthogy az új előfizetők is megkapják az „Évkönyvet”, saját érdekében még ma rendelje meg a kiadóhivaltól, Budapest, VII. Miksa-utca 8, vagy kérjen két hétig ingyen mutatványszámot.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
3089—1924. szám.

Körlevél.

Nagytiszteleltü Esperes Úr!

Egyházkerületi közgyűlésünk 411—1924. szám alatt hozott határozatára utalással kérem, hogy méltóztassék a segélyre szoruló egyházközségeket utasítani, miszerint a Magyar Református Segélyegylet alapszabályaiban kívánt kimutatással felszerelt kérvényeiket a segélyegylet választmányához hivatalom útján kellő időben adják be, mert a segélyosztás egyetlen kérvényezés esetén is megfog történni.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1924 október 27.

Révész,
püspök-h.

3106—1924. szám.

Körlevél.

Nagytiszteleltü Esperes Úr!

1914 november havában 40 debreceni theológus ifjú, lemondva törvénybiztosította hadmentességi jogáról, önként katonai szolgálatra jelentkezett a mindenfelől megtámadott Haza védelmére.

A háború különböző harcterein áldoztak vért és életet, ifjú életüknek sok-sok szenvedését, Ha-

zánknak dicsőséget szereztek, mindenütt büszkeségére válva a mi ős Kollégiumunknak.

A 40 theologusból 12 hősi halált halt. Ezeknek emlékét az életbenmaradottak a Kollégiumban emléktáblával óhajtják megörökíteni hadbavonulásuk 10 éves évfordulója alkalmából. E céljuk és kegyeletes szándékuk megérdemli nemesak elismerésünket, hanem készséges támogatásunkat is, mert hiszen a mi fiaink áldozatkészségéről, hazaszertetéről és vitézségéről fog beszélni az az emlékn.ü.

Teljes szeretettel és bizalommal kérem azért Nagytiszteletü Esperes Urat, hogy a böles vezetése alatt álló egyháznak ajánlja adakozó jóindulatába a honvéd theologusok emléktáblájának költségeit s az e címen begyűlt nemes és hazafias adományokat minél előbb küldjék be közvetlenül vitéz Huszár Endre táborigazgató lelkész (Debrecen, Eötvös-utca 53.) címére.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1924 október hó 26-án.

Révész,
püspök-h.

2982—1924. szám.

Körlevél.

Nagytiszteleltü Esperes Úr!

A tiszántúli református egyházkerület szavatbontó bizottságának f. évi április hó 14 és 15-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből az egyházkerületi közgyűlés 199-1924 sz. határozatában foglalt meghagyás értelmében, további eljárás végett közlöm a nem, vagy hibásan és érvénytelenül szavazott egyházközségek névsorát a következőkben:

I. Zsinati tanítóképviselőre nem szavazott: Tiszaeszlár, Békés, Békéscsaba, Földeák, Gádoros, Körösladány, Szeged, Bors, Váncsod, Biharnagybajom, Berkesz, Petneháza, Abádszalókabád, Tiszasas, Ibrány, Kótaj, Nyirgyulaj, Nyirkéres, Nyirmihálydi, Ófehértó, Ramocsaháza, Sényő, Szakoly, Rozsály, Tisztaberek, Györtelek, Nemesborzova, Milota, Penyige, Szatmárökörítő, Tiszavid, (presbitérium nincs) Megsemmisített szavazatok: Hajduszovát, Hajdudorog, Tiszaadony, (gondnoki aláírás nincs) Bagamér, Felsőjózsa, (gondnoki minőség nincs), Turkeve, Tiszaföldvár, (egyhk. képviselőre szavazott), Parasznya, Nagydobos, Szamostatárfalva (gondnok nincs aláírva).

II. Egyházkerületi tanító képviselőre nem szavazott: Hajduszovát, Nyirmártonfalva, Polgár, Tiszadob, Tiszavid, Földeák, Gádoros, Bors, Nagyléta, Ujléta, Alsó-felsőjózsa, Nagyvarsány, Nyirkársz, Petneháza, Tiszaszentmárton, Tiszaug, Kántorjánosi, Okány, Garbolez, Csengerujfalu, Györtelek, Nemesborzova, Szatmárökörítő.

Megsemmisített szavazatok: Balmazújváros, (magyar és német) Földes, Tiszanagyfalu, Bagamér, Milota.

III. Egyházkerületi lelkészi tanácsbíróra nem szavazott: Tiszavid, Bors, Petneháza, Kótaj, Nyirkéres, Ramocsaháza, Szakoly, Garbolez, Györtelek, Szatmárökörítő, Nemesborzova.

Megsemmisített szavazatok: Nyirmártonfalva (lelkészi pecsét nincs), Tiszapolgár (pecsét nincs),

Ófehértó (gondnoki pecsét nincs), Mezögyán (gondnoki pecsét nincs), Szamostatárfalva (csak a lelkész írta alá).

IV. Zsinati lelkészi rendes képviselőre nem szavazott: Sáp, Vámospéres, Tiszavid (nincs presbiterium), Tivadar, Bors, Petneháza, Kótaj, Nyirkéres, Ramosaháza, Szakoly, Garbolcz, Györtelek, Szatmárőritő, Nemesborzova.

Megsemmisített szavazatok: Tiszapolgár (pecsét nincs), Biharkeresztes, Ófehértó (gondnoki pecsét nincs), Mezögyán (gondnoki pecsét nincs), Szamostatárfalva (csak a lelkész írta alá), Szamossáji, Poresalma (Sipos Józsefre — ki már zsinati rendes tag — szavazott)

Atyafiságos szeretettel
Debreczen, 1924 október 29.

Révész,
püspök-h.

A kiadóhivatal üzenete. Több reklamáló-nak sajnálattal üzenjük, hogy példányaink elfogytak. A reklamációt méltóztassak a postahivatal útján intézni, akkor jobban vigváznak a kézbesítésre.

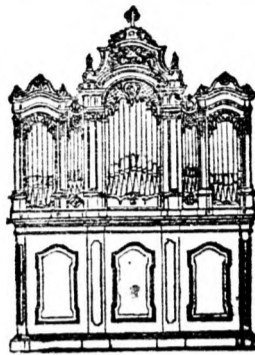
Pályázati hirdetés.

A nyitbogdányi református lelkész káplánt keres.

Fizetése: lakás, koszt, havonként 1 mu. búza.

FITTLER SANDOR

orgona-, orgonasíp- és harmónium készítő vállalata
PESTERZSÉBET, Erzsébet-u. 23.

Készít elsőrangú modern gépezetes és légnyomású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben.

Hadicélokra elrekvirált és egyéb

orgonasípek

speciális készítése és szállítás.

Vállalja régi orgonák légnyomású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűtató berendezések készítése.

Szívó és nyomó rendszerű harmonikumok készítése, javítása és hangolása. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervezettel és költségvetéssel készséggel szolgálok — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Egyházkerületi elemi iskolai tankönyvek,

papírok, írószerek, tollak, tinták, ceruzák, kréták, palatáblák, szivacsok és minden egyéb iskolai író- és rajzeszközök óriási választékban kaphatók.

Irkák közül különösen ajánljuk a kiváló finom papíron készült és nagyon olcsó

4 és 6 lapos „**MÉLIUSZ**” irkáinkat.

ZSOLTÁRKIADVÁNYAINK

iskolai alakja minden kötésben kapható.

Kiadásunkban most jelent meg a zsinat által kötelező használatra elrendelt **Temetési énekek a magyar reformátusok használatára**

a zsinat által megállapított szöveggel és dallamokkal.

Ára kemény papirkötésben K 6000.—, félvászonkötésben K 8000.—. Továbbá

Temetési énekek a magyar hívek, énekvezérek, iskolák és dalos egyesületek használatára

a zsinat által megállapított szövegekkel és dallamokkal, vegyeskarra (orgona, harmonium, zongora) és férfikarra. Ára kemény papirkötésben K 12,000.—, félvászonkötésben K 14,000.—.

Tankönyvekből és írószerekből az egyházaknak és iskoláknak 10% engedményt adunk.

„**MÉLIUSZ**” könyvkereskedés, Debrecen.